

Szabó Ernő

(Endrőd 1922-1999)

Nem rég temettük el Szabó Ernő tanár urat, akinek életútjáról szólok, hogy emlékéket szívünkbe vésve őrizzük meg.

Az apai ág, - Szabóék - lassan már két évszázada, hogy az Észak-Magyarországon lévő Szihalomról jöttek Endrődre. Életrevaló, vas-szorgalmú, ügyes elődök az állattenyésztésen és földművelésen túl, iparral is foglalkoztak. A dédapa, aki ezermesteri képességgel volt megáldva, szélmalom építésébe fogott a község déli oldalán. Erdélyből tutajon úsztatott fát, és a saját készítésűen égetett téglák alkották a falakat. A malomkövet is önkezűleg vágta meg. Az építmény apáról-fiúra öröklődve ügyes újításokkal tökéletesedett.

Ernő apja, a 92 évet megélt Szabó Bálint, a szélirányba forgatható vitorlát újította rajta, majd traktorral is működtethető, szélcsendben is munkára formálta. Szabó Bálint az endrődi bennszülött Tímár Máriával kötött házasságából három gyermek született: Ernő, Dezső, Irma.

Az elsőszülött Ernő, akinek életútjáról most szólni kívánok, már kisgyermek korában meglepően éles észről, remek fantáziáról, rendkívüli ügyességről tett bizonyosságot. Elemi iskoláit és a polgárit szülőfalujában végzett kitűnő eredménnyel, példás szorgalommal és példamutató magatartással. A modern gondolkodású szülők Pápa városába, az akkor jó hírű tanítóképzőbe indították gyermeküket. Tanárai igen szép jövődőt jósoltak a leendő oktató- nevelő munkájához, szerencsés pályaválasztásához.

Pedagógiai működését a hazánkhoz visszacsatolt Bácskában lévő szerb lakosú Kabol községben kezdte, ahol gyorsan megszerették a gyerekek, a szülők, az egész község. Ott tennivalóin, az iskolai munkán túl a sportolást is megszervezte a fiatalság nagy örömeire, sőt maga is bekapcsolódott a labdarúgás sikereinek fokozására. A tanév végén mégis elbúcsúzott munkahelyétől, mert felvételt nyert a Ludovika Katonai Akadémiára. A hadi helyzet alakulása miatt a felvételt nyert tisztinövendékeket nyugat felé irányították. Így jutott el egész Franciaországig, ahol fogságba estek testületileg. Egy év hadifogság után indultak haza. Endrődnek nagy szüksége volt rá. Matematikát, fizikát, kémiát tanított a polgári iskolában. Azonnal a sport fellendítéséhez társult. (Egyébként ez, a későbbi években, egész életén át meghatározó vonása lett.)

1947-ben kötött házasságot Tímár Adél bájos fiatal óvónővel. Boldogságuk teljes lett Adélka anyaságának közeledtével. A fiatal apuka épp szakvizsgázott,

amikor bekövetkezett a rettenetes tragédia: a baba születésének Adél halála lett az ára; „életet adott életért.” Egész Endrődöt megrázta a futótűzként elterjedt hír. Az árvának született Ernőkét nagymamája és nagynénjei ápolták, gondozták, nevelték.

Az özvegyen maradt fiatal nevelő egyetemi tanulmányokba kezdett levelező tagozaton. Kiváló oktató-nevelő munkájáért a Gyulára telepített tanítóképzőbe nyert tanári beosztást. Majd a művelődési vezetés a Gyomára tervezett gimnázium megszervezésével és vezetésével bízta meg.

Ám újabb megpróbáltatás következett: a Párt által felszított „osztályharc” földönfutókká tette a Szabó szülőket. Szorgalmas munkájukkal szerzett vagyonuktól megfosztották, földjüket, lakásukat, értékes gépeiket elvették.

Második házasságukat 1950-ben kötötte Bíró Gizellával. Lányuk, Éva, házasságuk boldog időszakának gyümölcse.

1956 októberében kirobbant a forradalom. Az egész ország reménykedett, bizakodott! Gyorsan meg is alakult a Nemzeti Bizottmány, melynek irányítását Szabó Ernő és a hozzá hasonló, haladó-gondolkodású fiatal barátai vállalták. A rendőrök is a nemzetőrségbe sorakoztak fel. A szovjet beavatkozás elhervasztotta a reményeket. Bár a forradalom vezetői nem engedtek bántalmazni, a szövetkezetek széthordását is megakadályozták, mégis gyorsan, és az ismert módszerekkel jött a kegyetlen megtorlás. A vezetők letartóztatása, börtönbe szállítása szabad teret engedett a kegyetlen megtorlásnak.

1958-ban szabadult a rabságból, miután semmi komoly vétséget nem tudtak ellene összekovácsolni. Állásából elbocsájtották. Hamarosan meghalt második felesége is gyógyíthatatlan betegségben.

Csak fizikai munkára helyezkedhetett el. Nógrádban talált munkát. 1958 őszén Ságújfaluban sikerült tanítói munkakörbe jutnia. Pezsgést élesztett a csendes falu életébe. A művelődési ház, a sport varázsütésszerűen megélénkült vezetése alatt. Munkájára felfigyelt a megyei vezetés, Kazárra helyezte, ahol tíz évig tevékenykedett fáradhatatlan eredményességgel. Ott kötötte harmadik házasságát Bálint Zsuzsanna kolleganőjével, aki 38 éven át volt felesége, aki gyógyíthatatlan betegségben szenvedő férjét is odaadóan ápolta.

Sikeres sport és nevelőmunkája elismerésül a megyeszékhelyre, Salgótarjánba került. Házasságának két fiú gyermeke a gyümölcse.

Elévülhetetlen érdemei voltak a súlylökő Varjú Vilmos, a kajakos Kávai Zoltán, a magasugró Medovszky országos és nemzetközi sikereiben. De ott volt láthatatlanul Bella János festőművész csodálatos ecsetvonásaiban, és verseinek szívet- lelket gyönyörködtető gondolataiban, rímeiben is.

Oktató-nevelő munkája mellett volt játékvezető, edző, szakosztályvezető, nyári sporttáborok vezetője. Edző tanfolyamokat vezetett. Mégis ennyi teendő között is talált időt, hogy Nagybátonyban lévő kertjében gyümölcsfáit gondozza, konyhakerti növényeket termeljen.

Nem utolsó érdeme, hogy szülőfalujától soha el nem szakadt. Ha tehetett, hazalátogatott.

Hosszú, gyógyíthatatlan betegsége vetett véget munkában, sikereiben, veszedelmekben és keserűségben, de boldogságban is gazdag életének.

Végrendeletét Mécs László háromsoros strófájával summázhatnám:

„Szülőföldemnek testemet,
Népemnek hagyom szívemet,
S a Teremtőmnek lelkemet.”

Legyen áldott emléked, nyugodt pihenésed! Köszönjük munkádat, szeretetedet, hűségedet!

Temetésén tanítványai közül Endrődi Bella János e verssel búcsúztatta őt:

„SZABÓ ERNŐ TANÁROM TEMETÉSÉRE”

Az ég magához szólítja azokat
akiket kedvel,
S a kedveseknek szép sorba
máris indulniuk kell.

Az Úr most nevéen szólítja
e férfiút, Szabó Ernőt.
Ne sírjatok, a lelke égbe száll,
porait meg visszanyerte Endrőd.